

บทที่ 5

สรุปผลวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการจัดการระบบสารสนเทศตามมาตรฐาน P.S.O. 1101 ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ในจังหวัดตรัง ประชากรที่ศึกษา เป็น เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงาน ณ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ในจังหวัดตรังทั้งหมด จำนวน 81 คน จากจำนวนสำนักงานสาธารณสุขอำเภอทั้งหมด 10 แห่ง เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดแนวปฏิบัติการส่งเสริมมาตรฐานสากลของประเทศไทยด้านการจัดการและสัมฤทธิ์ผลของงานภาครัฐ ระบบมาตรฐาน 1101 : ระบบข้อมูล (P.S.O.1101) ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านคำนวณ ได้ค่า CVI (content validity index) รวมเท่ากับ 0.78 และตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (reliability) โดยใช้ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงรวม เท่ากับ 0.90 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ ถึง เดือนมีนาคม 2549 ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 75 คน (ร้อยละ 92.60) ประมวลผลข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ การแจกแจงความถี่ ค่าพิสัย ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มประชากรเป้าหมาย เป็นเพศชายมากที่สุด ร้อยละ 60.00 มีอายุเฉลี่ย 40.41 ปี เป็น นักวิชาการสาธารณสุขมากที่สุด ร้อยละ 40.00 ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามากที่สุด ร้อยละ 58.67 มีประสบการณ์ทำงานเฉลี่ย 18.38 ปี มีประสบการณ์ในงานข้อมูลและระบบสารสนเทศเฉลี่ย 5.28 ปี เคยได้รับอบรมเกี่ยวกับการจัดการระบบข้อมูลหรือระบบสารสนเทศ ร้อยละ 48.00 มีความถี่ในการอบรม 1- 2 ครั้งมากที่สุด เฉลี่ย 2.78 ครั้ง ระดับการจัดการระบบสารสนเทศตาม มาตรฐาน P.S.O. 1101 ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ จังหวัดตรัง โดยรวมพบว่าอยู่ใน ระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 1.51, SD = 0.45$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีการจัดการในระดับปานกลางมี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความครอบคลุมของข้อมูล ($\bar{X} = 1.71, SD = 0.61$) ด้านความน่าเชื่อถือ ($\bar{X} = 1.70, SD = 0.88$) ด้านความรวดเร็ว ($\bar{X} = 1.63, SD = 0.81$) ด้านการมีส่วนร่วมในกระบวนการข้อมูล ($\bar{X} = 1.54, SD = 0.80$) และ ด้านความถูกต้องของข้อมูล ($\bar{X} = 1.51, SD = 0.76$)

ตามลำดับ และด้านที่มี การจัดการระดับต่ำ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความทันสมัยของข้อมูล ($\bar{X} = 1.35, SD = 0.85$) ด้านความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล ($\bar{X} = 1.28, SD = 0.73$) ด้านความเชื่อมโยง ($\bar{X} = 1.28, SD = 0.66$) และ ด้านความสามารถในการตรวจสอบข้อมูล ($\bar{X} = 1.22, SD = 0.74$) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายอำเภอ พบว่า มีการจัดการระบบสารสนเทศในระดับปานกลาง จำนวน 5 แห่ง คือ อำเภอธัญญา ($\bar{X} = 1.80, SD = 0.70$) อำเภอนาโยง ($\bar{X} = 1.80, SD = 0.60$) อำเภอวังวิเศษ ($\bar{X} = 1.61, SD = 0.50$) อำเภอปะเหลียน ($\bar{X} = 1.60, SD = 0.50$) และ อำเภอกันตัง ($\bar{X} = 1.60, SD = 0.45$) ตามลำดับ และ อำเภอที่มีการจัดการระบบสารสนเทศ ในระดับต่ำ จำนวน 5 แห่ง คือ อำเภอห้วยยอด ($\bar{X} = 1.50, SD = 0.32$) อำเภอย่านตาขาว ($\bar{X} = 1.40, SD = 0.49$) อำเภอสิเกา ($\bar{X} = 1.40, SD = 0.34$) อำเภอเมืองตรัง ($\bar{X} = 1.33, SD = 0.80$) และกิ่งอำเภอหาดสำราญ ($\bar{X} = 1.00, SD = 0.40$) ตามลำดับ

จากการศึกษา พบว่า มีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานโดยตรง อำเภอละ 1 คน ในจังหวัดตรัง จึงมีจำนวน 10 คน เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานโดยตรง มีการจัดการระบบสารสนเทศมากกว่า เจ้าหน้าที่ผู้ไม่ได้รับผิดชอบงานโดยตรง ($\bar{X} = 1.62, SD = 0.21$; $\bar{X} = 1.50, SD = 0.36$) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานโดยตรง มีการอบรม มากกว่า เจ้าหน้าที่ผู้ไม่ได้รับผิดชอบงานโดยตรง ($\bar{X} = 1.80, SD = 0.42$; $\bar{X} = 1.49, SD = 0.50$) ทั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานโดยตรง และเจ้าหน้าที่ผู้ไม่ได้รับผิดชอบงานโดยตรง มีจำนวนความถี่ในการอบรม สูง ใกล้เคียงกัน ($\bar{X} = 2.63, SD = 0.92$; $\bar{X} = 2.55, SD = 0.89$) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานโดยตรง มีประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า เจ้าหน้าที่ผู้ไม่ได้รับผิดชอบงานโดยตรง ($\bar{X} = 1.90, SD = 0.32$; $\bar{X} = 2.29, SD = 0.77$) เจ้าหน้าที่ทั้ง 2 กลุ่ม มีประสบการณ์ทำงาน ด้านสารสนเทศ ปานกลาง ใกล้เคียงกัน ($\bar{X} = 1.70, SD = 0.48$; $\bar{X} = 1.77, SD = 0.68$) ในส่วนของการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการระบบสารสนเทศ P.S.O.1101 เจ้าหน้าที่ทั้ง 2 กลุ่ม มีการรับรู้ ปานกลาง เท่ากัน ($\bar{X} = 2.04, SD = 0.41$; $\bar{X} = 2.04, SD = 0.40$) และ ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการระบบสารสนเทศ P.S.O.1101 พบว่า เจ้าหน้าที่ ทั้ง 2 กลุ่ม มีความพึงพอใจ ปานกลาง ใกล้เคียงกัน ($\bar{X} = 2.03, SD = 0.58$; $\bar{X} = 2.06, SD = 0.42$) และเมื่อพิจารณา ถึงการจัดการระบบสารสนเทศตามมาตรฐาน P.S.O.1101 รายด้าน ระหว่าง เจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบงานโดยตรง และเจ้าหน้าที่ผู้ไม่ได้รับผิดชอบงานโดยตรง พบว่า มีการจัดการ ระดับปานกลาง ใกล้เคียงกัน 3 ด้าน ได้แก่ ความครอบคลุมของข้อมูล ($\bar{X} = 2.07, SD = 0.54$) ความเชื่อมโยงของข้อมูล ($\bar{X} = 1.60, SD = 0.52$) และการมีส่วนร่วมของกระบวนการข้อมูล ($\bar{X} = 1.62, SD = 0.63$) ด้านความรวดเร็ว เจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบงานโดยตรง อยู่ใน ระดับต่ำ ($\bar{X} = 1.70, SD = 0.48$) และ มีการจัดการในระดับต่ำ 6 ด้าน ได้แก่ ความน่าเชื่อถือของข้อมูล ($\bar{X} = 1.50, SD = 0.71$) ความรวดเร็ว ($\bar{X} = 1.45, SD = 0.75$) ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล ($\bar{X} = 1.40, SD = 0.62$) ความตรงของข้อมูล ($\bar{X} = 1.35, SD = 0.63$) ความทันสมัย

ของข้อมูล ($\bar{X} = 1.30$, $SD = 0.68$) และ ความสามารถในการตรวจสอบ ($\bar{X} = 1.10$, $SD = 1.22$) ตามลำดับ ในส่วนของเจ้าหน้าที่ผู้ไม่ได้รับผิดชอบโดยตรง มีการจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน ได้แก่ ความน่าเชื่อถือของข้อมูล ($\bar{X} = 1.68$, $SD = 0.94$) ความครอบคลุมของข้อมูล ($\bar{X} = 1.62$, $SD = 0.63$) ความรวดเร็วของข้อมูล ($\bar{X} = 1.56$, $SD = 0.89$) และ ความถูกต้องของข้อมูล ($\bar{X} = 1.52$, $SD = 0.79$) ตามลำดับ และมีการจัดการ ระดับต่ำ 5 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกระบวนการข้อมูล ($\bar{X} = 1.45$, $SD = 0.88$) ความทันสมัยของข้อมูล ($\bar{X} = 1.34$, $SD = 0.89$) ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล ($\bar{X} = 1.25$, $SD = 0.76$) ความสามารถในการตรวจสอบข้อมูล ($\bar{X} = 1.22$, $SD = 0.78$) และ ความเชื่อมโยงข้อมูล ($\bar{X} = 1.21$, $SD = 0.68$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณา การจัดการระบบสารสนเทศ ตามมาตรฐาน P.S.O.1101 ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ระหว่าง เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยตรง กับ เจ้าหน้าที่ผู้ไม่ได้รับผิดชอบงานโดยตรง พบว่า เจ้าหน้าที่ ทั้ง 2 กลุ่ม มีการจัดการระดับปานกลาง ใกล้เคียงกัน ได้แก่ ความครอบคลุมของข้อมูล และมีการจัดการระดับต่ำ ใกล้เคียงกัน 3 ด้าน ได้แก่ ความสามารถเข้าถึงข้อมูล ความทันสมัยของข้อมูล และความสามารถในการตรวจสอบข้อมูล ตามลำดับ และ กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยตรง มีการจัดการซึ่งรับผิดชอบ มีการจัดการ สูงกว่า 2 ด้าน ได้แก่การมีส่วนร่วมในกระบวนการข้อมูล ความเชื่อมโยงของข้อมูล และเจ้าหน้าที่ผู้ไม่ได้รับผิดชอบโดยตรงมีการจัดการสูงกว่า 3 ด้าน ได้แก่ ความน่าเชื่อถือของข้อมูล ความรวดเร็วของข้อมูล และ ความถูกต้องของข้อมูล ตามลำดับ

จากการศึกษา พบว่า สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ในจังหวัดตรัง มีบุคลากร จำนวน 81 คน มีบุคลากร ปฏิบัติงาน ในสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ 6-10 คน จำนวน 9 แห่ง (ร้อยละ 90) ($\bar{X} = 8.40$, $SD = 1.78$) มีเครื่องคอมพิวเตอร์ 3-5 เครื่อง 7 แห่ง (ร้อยละ 70.00) ($\bar{X} = 4.90$, $SD = 1.20$) ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการบันทึกข้อมูลทางสาธารณสุข 10 แห่ง ($\bar{X} = 3.90$, $SD = 1.66$) มีโทรศัพท์ (ร้อยละ 100) ($\min = 1$, $\max = 2$) ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการจัดการ P.S.O.1101 จำนวน 3 แห่ง (ร้อยละ 30) ($\min = 0$, $\max = 20000.00$) และได้รับการจัดสรรเงิน เพียงพอ จำนวน 1 แห่ง

จากการศึกษาครั้งนี้(ภาคผนวก ก10) พบว่า การจัดการระบบสารสนเทศตามมาตรฐาน P.S.O.1101 ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ มีอุปสรรคในการจัดการ หลายอย่าง คือ ขาดการมีส่วนร่วมจาก เพื่อนร่วมงานในหน่วยงาน ขาดการสนับสนุนและประสานงานจากหน่วยงานสาธารณสุข จังหวัดอย่างต่อเนื่องหัวหน้าหน่วยงานไม่ให้ความสำคัญกับการดำเนินงาน เจ้าหน้าที่มีภาระงานมาก ไม่มีงบประมาณในการจัดทำ P.S.O.1101 เพียงพอ ไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ในเรื่อง P.S.O. มาให้คำแนะนำในการจัดดำเนินการ เจ้าหน้าที่ ยังขาด ทักษะในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ขาดความต่อเนื่องในการจัดทำ P.S.O. ระบบบริหารงานใน

หน่วยงานไม่เอื้ออำนวยในการจัดดำเนินการ และเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำ P.S.O. แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะว่า หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา การจัดทำ P.S.O.1101 ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ในจังหวัดตรัง ควรมีการพัฒนาการจัดการข้อมูลที่สำคัญในด้าน ความทันสมัยของข้อมูล ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล ความเชื่อมโยงข้อมูล และความสามารถในการตรวจสอบข้อมูล ให้มีการจัดการเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีการจัดการข้อมูล อยู่ในระดับต่ำ โดยการพัฒนา หรือเพิ่ม ศักยภาพของ สำนักงานสาธารณสุขในเรื่อง การจัดการระบบสารสนเทศ โดยเฉพาะ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองตรัง สำนักงานสาธารณสุขอำเภอย่านตาขาว สำนักงานสาธารณสุขกิ่งอำเภอหาดสำราญ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสิเกา และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอห้วยยอด ตามลำดับ

2. จากผลการศึกษาดังกล่าวนี้ ผู้บริหารควรจัดให้มีการจัดอบรมภายในหน่วยงานเรื่องการจัดทำ P.S.O. 1101 แก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขผู้ปฏิบัติทุกคนในสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดการระบบสารสนเทศตามมาตรฐาน P.S.O. 1101 นั้น เจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขทุกคนควรมีการรับรู้และมีส่วนร่วมในการจัดทำทุกคน เนื่องจากการจัดการระบบสารสนเทศตามมาตรฐาน P.S.O. 1101 นั้นต้องอาศัยความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมจากเจ้าหน้าที่หลายฝ่ายในหน่วยงาน จึงจะสามารถจัดทำ P.S.O.1101 ได้สำเร็จและมีการจัดการระบบสารสนเทศในสำนักงานสาธารณสุขอำเภออยู่ในระดับสูง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนา

1. ผู้บริหารสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดควรให้การสนับสนุนการจัดการระบบสารสนเทศตามมาตรฐาน P.S.O.1101 อย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านนโยบายที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบสารสนเทศในสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ หรือหน่วยงานที่อยู่ในสังกัดของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตรัง และพร้อมทั้งสนับสนุนทรัพยากรใน ด้าน เงินงบประมาณในการดำเนินการ สนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้และความชำนาญในเรื่องการจัดการระบบ P.S.O.1101 เพื่อให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ

2. ผู้บริหารสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ผู้บริหารควรกำหนดวิสัยทัศน์ และแผนกลยุทธ์ที่ชัดเจน ตลอดจนให้ความสำคัญกับการจัดการระบบสารสนเทศตามมาตรฐาน P.S.O.1101 ในสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ เช่น สนับสนุนในเชิงนโยบายของหน่วยงานให้สำนักงานสาธารณสุข

อำเภอ จัดสรรเงินงบประมาณในการดำเนินการ P.S.O.1101 ให้เพียงพอต่อความต้องการ เนื่องจากการศึกษา ครั้งนี้ พบว่า สำนักงานสาธารณสุขอำเภอได้รับงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำ P.S.O.1101 เพียง 3 แห่ง และมีความเพียงพอ เพียงแห่งเดียว พร้อมทั้งผู้บริหารควรสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขผู้ปฏิบัติงานทุกคนที่มีส่วนร่วมกับการดำเนินงาน P.S.O.1101 เช่น สร้างแรงจูงใจโดยพิจารณาความดีความชอบ หรือให้รางวัลเพื่อเป็นแรงจูงใจ แก่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เนื่องผลการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจในการจัดการระบบสารสนเทศตามมาตรฐาน P.S.O.1101 ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง และ เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจในด้านการยอมรับในเรื่องในการจัดการระบบสารสนเทศตามมาตรฐาน P.S.O.1101 ระดับสูง ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ได้รับความเอาใจใส่จากผู้บริหารและได้รับแรงจูงใจที่ดี ก็จะทำให้เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จได้

3.ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาการวิจัยในรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการเรื่องการพัฒนากระบวนการของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ เพื่อที่จะได้นำผลวิจัยไปใช้ในการพัฒนาระบบสารสนเทศให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากร

ข้อจำกัดของการทำวิจัย

1.การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาเฉพาะสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ในจังหวัดตรัง หากต้องการนำผลการศึกษาไปใช้อ้างอิงถึง ควรพิจารณาถึงแหล่งที่มีบริบทคล้ายคลึงกันกับการทำวิจัยครั้งนี้

2.การวิจัยเรื่องการจัดการระบบสารสนเทศตามมาตรฐาน P.S.O. 1101 ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดตรัง ครั้งนี้ เนื่องจากสำนักงานสาธารณสุขอำเภอมีภารกิจที่ต้องทำตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลโดยเฉพาะเรื่อง Healthy Thailand เป็นผลทำให้การจัดการระบบสารสนเทศตามมาตรฐาน P.S.O. 1101ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอลดความสำคัญลง อีกทั้ง คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน(สำนักงาน กพ.) ได้ปรับเปลี่ยนนโยบายการพัฒนาระบบมาตรฐานสากลของประเทศไทย เป็นการพัฒนาระบบคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award – PMQA) แทน P.S.O.ทำให้ไม่ได้มุ่งเน้นการทำ P.S.O. 1101 เหมือนในช่วงปี พ.ศ.2542 – 2548 ส่งผลให้หน่วยงานราชการต่างๆต้องปรับแผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงาน กพ. ต่อไป